

G. i.

306

A

„DUGONICS-TÁRSASÁG“

ALAPSZABÁLYAI.

SZEGED.

NYOMATOTT ENDRÉNYI LAJOSNÁL

1892.

G: 306

A

„DUGONICS-TÁRSASÁG“

ALAPSZABÁLYAI.

L1982

SZEGED.

NYOMATOTT ENDRÉNYI LAJOSNÁL

1892.

A társaság neve, székhelye és pecsétje.

1. §. Szeged szab. kir. város védnöksége alatt tudományos és irodalmi társaság alakul, melynek neve Dugonics Andrásról, Szeged nagy fiáról: „Dugonics-Társaság“.

2. §. A társaság székhelye Szeged. Pecsétje ezzel a körirattal van ellátva: „Dugonics-Társaság Szegeden 1892“.

A társaság célja.

3. §. A társaság célja a magyar Alföldön általában, de kivált Szegeden és vidékén a magyar irodalom művelése és pártolása ; a tudomány művelése, terjesztése és népszerűsítése ;

a művészetek pártolása s a közművelődési intézetek támogatása.

4. §. E célok elérése végett a társaság állandó tevékenységet fejt ki. Felolvasásokat,

irodalmi ünnepélyeket, esetleg kiállításokat s különösen a magyar Alföld jelen és múlt viszonyainak tudományos tanulmányozása, ismertetése, de kivált Szeged multjának megismerése és megismertetésére kutatásokat is rendez. Évi működését feltüntető évkönyvet ad ki.

A hazai tudományos, irodalmi és művészeti társaságokkal összeköttetésbe lép, azok támogatását igénybe veszi és erejéhez mérten viszonozza.

Tagjainak tudományos és irodalmi munkálkodását pályadíjak kitézése, megbízás útján készítendő művek jutalmazása és kiváló helyi irodalmi termékek kiadása által elősegíti. A tagoknak kiválóbb irodalmi munkálatait a társasági évkönyvben közzé teszi.

Történelmi, régészeti, néprajzi és irodalmi emlékeket, természettudományi és műtárgyakat gyűjt s ezúton a szegedi tudományos és művészeti közgyűjteményeket gazdagítja.

A társaság tagjai.

5. §. A társaság tiszteletbeli, rendes, alapító, úgy pártoló tagokból áll.

6. §. Tiszteletbeli tagok azok, akiket az igazgatóság előterjesztésére a közgyűlés a közélet kiváló férfiai, tudósok, írók és művészek közül megválaszt.

7. §. Rendes tagok csak olyan szegedi, szeged-vidéki vagy más nem szegedi egyének lehetnek, akik a tudomány valamelyik ágának vagy a magyar nemzeti irodalomnak művelése által erre érdemeket szereztek.

Rendes tagokul oly nem szegedi vagy szeged-vidéki egyének is felvehetők, kik Szegeden vagy Szeged érdekében jelentékenyebb irodalmi munkásságot fejtettek ki.

A társaság a 7-ik §-ban körülírottak mellett, 38 rendes taggal megalakul. Megalakulása után rendes tagokat a szakosztályok ajánlatára a közgyűlés általános szavazattöbbséggel választ.

A társaság legfőlebb hatvan rendes tagból áll.

8. §. Alapító tagok azok lesznek, kik a társaság pénztárába egyszersmindenkorra egyszáz o. é. frtot befizettek, vagy annak befizetéséig a tőke 5% kamatainak pontos fizetésére magukat kötelezik.

9. §. Pártoló tagok olyan önjogú egyének lehetnek, kiket hat évi kötelezettséggel,

évi három forint tagsági díj fizetése mellett, az igazgatóság ilyenekül felvesz.

A tagok jogai és kötelességei.

11. §. A tiszteletbeli tagok jelen lehetnek a társaság közgyűlésén és osztályülésein, azokon tanácskozási és szavazati joggal bírnak, értekezéseket, felolvasásokat és előadásokat tarthatnak.

12. §. A rendes tagok a társaság közgyűlésén és osztályülésein tanácskozási és szavazati joggal bírnak. Közülök választandók a társaság tisztviselői. A pénztáros és ügyész az alapító és pártoló tagok sorából is választható.

Részvesznek a társaság szellemi működésében és kötelezik magokat évenként egy nyilvános előadás, értekezés vagy felolvasás tartására, esetleg valamely nagyobb dolgot bemutatására.

A vidéki rendes tagok dolgozataikat az osztályelnökséghez felolvastatás végett beküldhetik.

13. §. Az alapító és pártoló tagok a társaság felolvasásain és ünnepélyein jelen lehetnek.

14. §. A társaság összes tagjai díjtalanul kapják a társaság évkönyveit.

A társasági tagminőség megszűnéséről.

15. §. A tiszteletbeli, rendes és alapító tagok élethossziglan választatnak.

A rendes tagok elköltözése a társaság iránt vállalt erkölcsi kötelességet meg nem szünteti, ha csak az elköltözött lemondását a társaság elnökénél írásosan be nem jelenti.

16. §. A pártoló tagság hat évig tart, de amennyiben valaki a hatodik év letelte előtt írásban le nem mond, továbbra is pártoló tagnak tekintendő.

17. §. A társaság tagja lenni megszűnik :

a) azon rendes tag, aki két év lefolyása alatt kötelességének igazolatlanul meg nem felel. Ilyen esetben az igazgatóság előterjesztésére a közgyűlés egyszerű szavazással határoz ;

b) aki becstelenítő bűntény vagy véttség miatt bírójlag jogérvényesen elítéltetett ;

c) aki valamely megbecstelenítő cselekményt visz végbe, az igazgatóság által titkos szavazás útján, a szavazatok többségével a tagok sorából törölhető.

A társaság szervezete.

18. §. A társaság tagjai két osztályba csoportosulnak. Ezen két osztály a következő:

- a) a szépirodalmi,
 - b) tudomány művelési szakosztályok,
- melyek havonként ülést tartanak június, július és augusztus hónapok kivételével, amely hónapokban a társaság működése szünetel.

19. §. A társaság ügyeinek intézését a közgyűlés, igazgató tanácsülés, az osztály-ülések és a tisztikar eszközlik.

20. §. Közgyűlés. A társaság évenként október 17-ike körül, Dugonics András születésének évforduló napja emlékére, közgyűlést tart, melyre minden tag a tárgysorozat közlése mellett hívandó meg. Szükség esetén rendkívüli közgyűlés is tartható.

Érvényes határozat hozatalára a szavazásra jogosított tagok negyedrészenek jelenléte s a jelenlevők szavazatainak általános többsége szükséges.

Ha az először összehívott közgyűlésre a szavazattal bíró tagok egynegyed része nem jelennek meg: az elnök vagy helyettese által új közgyűlés hívandó össze, amely

a megjelentek számára való tekintet nélkül határozatképes.

A szavazás rendszerint felállással történik. Személyi kérdések és választások titkos szavazás útján döntenek el. Tíz tag írásos kívánságára a titkos szavazás egyéb kérdésekben is elrendelendő.

21. §. A közgyűlés tárgyai:

- a) elnöki megnyitó beszéd,
- b) titkári jelentés a társaság szellemi munkásságáról,
- c) igazgatósági jelentés a társaság vagyoni viszonyairól, a költségvetés megállapítása, a zárszámadás átvizsgálása és a fölmentvény megadása,
- d) a tudomány, irodalom és művészet halhatatlanjai, a társaság elhunyt tiszteletbeli és rendes tagjai fölött tartandó emlékbeszédek,
- e) felolvasások,
- f) pályadíjak kitűzése és kiosztása, megbízás útján készítendő művek jutalmának megállapítása az osztályok javaslatára,
- g) tiszteletbeli és rendes tagok választása,
- h) indítványok tárgyalása,
- i) tisztviselők, az igazgató-tanács választása.

22. §. Igazgató-tanács évenként legalább háromszor ülést tart, melyek közül egy a közgyűlés előtt legalább 14 nappal tartatik.

Az igazgató-tanács tagjai a társaság elnöke, alelnöke, a főtitkár, az osztályelnökök s az osztály-titkárok és a közgyűlés által a rendes tagok sorából választott négy igazgató-tanácsos.

Az igazgatóság a társaság folyóügyeit intézi és feladata a társaság szellemi életének vezetését illető fontosabb intézkedések megtétele, így a díszközgyűlés napirendjének megállapítása, a beérkezett műveknek a szakosztályokhoz való kiadványozása, a pártoló tagok felvétele, a pénztáros jelentéseire szükséges határozatok hozatala, az évi költségvetés és zárszámadás előzetes megbírálása, az előfordult panaszok megvizsgálása és azok orvoslása.

Az igazgatóság határozatainak érvényességéhez az igazgatósági tagok felének jelenléte és a jelenlévők többségének általános szavazata szükséges. A szavazás nyilvános. Személyi kérdések eldöntésénél, három tag kívánságára egyéb kérdésekben is, titkos szavazás rendelendő.

23. §. Osztályülések, a szünetek kivételével, havonként tartatnak. Tárgyalják az osztály működési körébe tartozó ügyeket, megállapítják a nyilvános felolvasások és értekezések idejét és sorrendjét s új rendes tagok felvételét ajánlhatják.

Az osztályülések nyilvánosak, de belügyek vagy házi ügyek elintézése zárt ülésen történik.

Érvényes határozat hozatalára a jelenlévők szavazatainak általános többsége szükséges. Személyi kérdések titkos szavazással döntendők el.

Az osztályok együttes üléseket is tarthatnak, ha az egész társaságot érintő ügyek kerülnek napirendre. Együttes üléseket az osztályelnökök kívánságára a társulati elnök hí egybe.

24. §. A társaság tisztviselői az elnök, alelnök, főtitkár, pénztáros és az ügyész, kik a közgyűlés által három évre választatnak és újra megválaszthatók.

25. §. Az osztályok saját kebelökből három évi működési időre elnököt és titkárt választanak.

26. §. Az osztályok saját ügyrendjüket, a közgyűlés jóváhagyása mellett, magok állapítják meg.

27. §. A társaság tisztviselői fizetést nem kapnak. Az igazgató-tanács a társaság anyagi körülményeinek szemmeltartása mellett egyedül a főtitkár részére javasolhat évi tiszteletdíjat, mely javaslat a közgyűlés által a költségvetésben lesz előírandó.

A tisztviselők hatásköre.

28. §. Az elnök az igazgató-tanáccsal együtt a társaság szellemi működésének és anyagi ügyeinek vezetője. Figyelemmel kíséri a tisztviselők és az osztályok működését, gondoskodik arról, hogy a társaság kitűzött céljai eléressenek és a rendes tagok az alapszabályokban meghatározott köteleseiknek megfeleljenek.

Egybehívja a társaság közgyűlését és igazgató-tanács üléseit s azokon elnököl.

Az osztályelnökök kívánságára együttes gyűlést hí egybe, melyen az elnöki tisztelet viseli.

A gyűlések határozatainak végrehajtását ellenőrzi, a társaság pénztárát időnkint megvizsgálja s a vizsgálatok eredményéről az igazgatósági gyűlésen jelentést tesz. Felügyel a jegyzőkönyvekre és levelezésekre, melyeket a főtitkárral egyetemben ír alá.

A pénztárból 50 forintig utalványoz.

A társaságot hatóságok, testületek és harmadik személyek irányában képviseli.

29. §. Az elnököt akadályoztatása esetén az alelnök helyettesíti és annak jogait saját felelőssége mellett gyakorolja.

30. §. A társaság titkára főtitkári címmel bír. A közgyűlés, az igazgatósági ülések és az együttes osztályülések jegyzőkönyveit vezeti, a társaság levelezéseit végzi s a leveleket és egyéb folyó kiadásokat az elnökkel egyetemben írja alá. Őre a társaság irományainak és pecsétjének, szerkeszti a társaság évkönyvét.

31. §. A pénztáros a társaság pénzügyeinek és pénztárának kezelője. Beszedi a tagdíjakat s a társaság egyéb jövedelmeit, a fizetéseket az elnök utalványozására — a Szegeden székelő „Szeged-Csongrádi takarékpénztár“ által, ahol a társaság pénzei mindenkor elhelyezendőek — teljesíti.

Évenként költségvetést és zárszámadást készít s azokat az igazgatóság elé terjeszti. A zárszámadásokat összeállítja.

32. §. Az ügyész az igazgatóság által hozzá utasított ügyekben képviseli a társaságot.

A felolvasások.

33. §. A társaság időnkint felolvasó üléseket is tart, melyek nyilvánosak. Vendégek által benyújtott dolgozatokat, az illető osztály előleges bírálata után, a társaság egy rendes tagja olvassa fel.

A társaság vagyona.

34. §. A társaság feloszlása esetén a társaság tőkepénze, alapítványi összegei, szóval egész vagyona Szeged város tulajdonává lesz, mely azt kulturális célokra fordítja.

Viták elintézése.

35. §. A társaság tagjai közt a társulati viszonyból s működésből folyó viták s felmerülhető egyenetlenségek elintézésére az elnök van hivatva.

Az alapszabályok módosítása.

36. §. Az alapszabályok módosításához a tiszteletbeli és rendes tagok egyharmadának hozzájárulása szükséges.

A társaság feloszlása.

37. §. A társaság feloszlását a szavazásra jogosult tagok fele számának kívánatára s e végből egybehítt s az összes közgyűlési tagok kétharmada jelenlétében megtartott külön közgyűlésen a jelenlévők szavazatának ugyancsak kétharmad többségével lehet kimondani.

Az állam felügyeleti joga.

38. §. Az esetben, ha a társaság jelen alapszabályokban meghatározott célt és eljárást, illetőleg hatáskörét meg nem tartja, úgyszintén ha a szabályellenes működés folytatása által az állam vagy a társulati tagok vagyoni érdeke veszélyeztetnék, a társaság további működése a királyi kormány által haladéktalanul felfüggeszthető s az ezt követő vizsgálat eredményéhez képest a társaság feloszlata elrendelhető, vagy a szabályok legpontosabb betartására különbeni feloszlás terhe alatt kötelezhető.

Tárgyaltatott s elfogadtatott a «Dugonits-Társaság» Szegeden, 1892-ki február hó 28-án tartott alakuló közgyűlésében.

Kemechey Jenő,
ideigl. jegyző.

Dr. Lázár György,
ideigl. elnök.

Látta a magyar királyi belügyminister azon megjegyzéssel, hogy az alapszabályok megváltoztatására, az egyes felosztására s esetleg az egyes vagyon hováfordítására vonatkozó közgyűlési határozatok jóváhagyás végett a m. kir. belügyministeriumhoz felterjesztendők.

Budapesten, 1892. évi április hó 22-én.

A minister helyett:

(P. H.)

Lukács György,
államtitkár.

